

musik

BIBLIOTEKSNYTT

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS-
FÖRENINGEN

En scen, en mötesplats och en röst

LP-hörna i Karlstad

Revolten Rörelsen Refused

Årsmöte

Ett stycke kroatisk musikhistoria

Barn och musik på Solna stadsbibliotek

En inspiratör och ingångsättare har gått ur tiden

25:-

nr.2
2014

KALENDARIUM 2014

Musikhögskoleträff, Musikhögskolan Ingesund 17-18 juni

IAML-konferens i Antwerpen, Belgien 13-18 juli 2013

Music in Digital Libraries and Archives, kurs i Göteborg 7-8 november,
lärare Jürgen Diet, ordförande Tyska musikbiblioteksföreningen AIBM

Barnvagnar på rad utanför Solna stadsbibliotek. Det är mycket populärt med Babycafé. Foto Lena Nettelbladt. Läs mer på s. 10. Omslag: Utsökta små scenkonstbakerier. Foto Lena Nettelbladt. Läs mer på s. 4.

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet, Redaktörens ruta	12	Ett hål genom kulissen
4	En scen, en mötesplats och en röst	12	Jazz och genus
5	MGG Online	13	Ett stycke kroatisk musikhistoria
6	LP-hörna i Karlstad	15	Barnmusik i Mariestads musikarkiv Cantus Durus
7	En inspiratör och igångsättare har gått ur tiden	15	Interaktiv biblioteksmusik
8	Revolten Rörelsen Refused	16	Årsmöte
10	Barn och musik på Solna stadsbibliotek	20	Summary in English

Layout Sara Lind

MUSIK

BIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteksföreningen, svenska sektionen av IAML, International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktör och distr.: Lena Nettelbladt
Musik- och teaterbiblioteket Box 16326
103 26 Stockholm

08-519 554 10 lena.nettelbladt@muslib.se

Prenumerationer inkl. medlemskap:
enskilda 300:-, institutioner 500:-, veteraner,
studerande, arbetslösa 150:-
Plusgiro 65 21 22-3

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com

Kära kollegor

Tiden springer iväg, nu är det återigen dags för ett nytt nummer av vår eminenta tidskrift Musikbiblioteksnytt. Vi har nu haft våra två årsmötesdagar vilka var mycket uppskattade. Till min stora besvikelse var jag tvungen att avstå men passar på att tacka för förtroendet att bli omvald som ordförande för ytterligare en mandatperiod.

Ute är våren i full gång, fåglarna sjunger och här blommar syrenerna för fullt. Våren är en hektisk tid för många av oss men mitt i stressen och pressen dyker det upp notiser om vad som händer på IAML-konferensen som i år är i Antwerpen. Som vanligt är det ett fullspäckat program med sessioner för alla inriktningar och intressen. IAML-konferensen är en viktig vecka för musikbibliotekarierna. Det är en vecka för att nätverka, få inspiration och för kompetensutveckling.

I det här numret av Musikbiblioteksnytt kan vi läsa om att Karlstads stadsbibliotek inviger sin LP-hörna. Jag vet att där finns det många mycket bra inspelningar. På konferensen i Antwerpen är det flera sessioner som handlar om digitalisering, något som är mycket viktigt i ett bevarande- och tillgänglig-

Foto: Ingemar Johansson

görandeperspektiv men kanske är det så att vi även behöver rent fysiskt hålla i LP-skivan, titta på omslaget - det stora lite otympliga omslaget - där det finns massvis med information! Det ena behöver inte utesluta det andra förutom att vi vet att för ett bevarande så måste vi hitta digitala former.

Musikbibliotek och barn är för mig ett kärt ämne, skall vi bevara folkbiblioteken behöver vi utvecklas och det är

barnen som är vår framtid. Glädjande är att Gonzalo Vargas från Kulturhuset i Stockholm, kommer att presentera tankarna bakom bibliotek TioTretton och hur de arbetar i en session på årets IAML-konferens.

Nu kära kollega vill jag önska dig en riktigt trevlig sommar!

Många soliga hälsningar
Birgitta

Redaktörens ruta

Kära läsare

Här på redaktionen för Musikbiblioteksnytt gläder vi oss åt att ni läsare och medlemmar skickar in texter och bilder. I detta nummer har vi en gästskribent. Se mer på sidan 12. Efter årsmötet fick jag ett motiverat påpekande att jag borde ha frågat vilken inriktning du som läsare tycker att vår medlems-tidning ska ha. Skicka gärna synpunkter till mig: lena.nettelbladt@muslib.se.

Jag blev glad att Karl-Erik Ericsson hörsammade min uppmaning i förra numret där jag bad er berätta om ert biblioteks eller arkivs barn- och ungdomsaktivitet eller samling. Han ringde direkt och berättade att Mariestads musikarkiv har många barnmusikhäften, för att vara exakt så är det **32 294** stycken! I detta nummer berättar Karin och Karin från Solna stadsbibliotek om sin barnverksamhet. Kia Hedell skriver om en intressant gåva med kroatiska noter som Uppsala universitetsbibliotek har fått.

Trevlig läsning och en skön sommar önskar *Lena*

Se Ingemar Johanssons bilder från årsmötesdagarna på www.smbf.nu

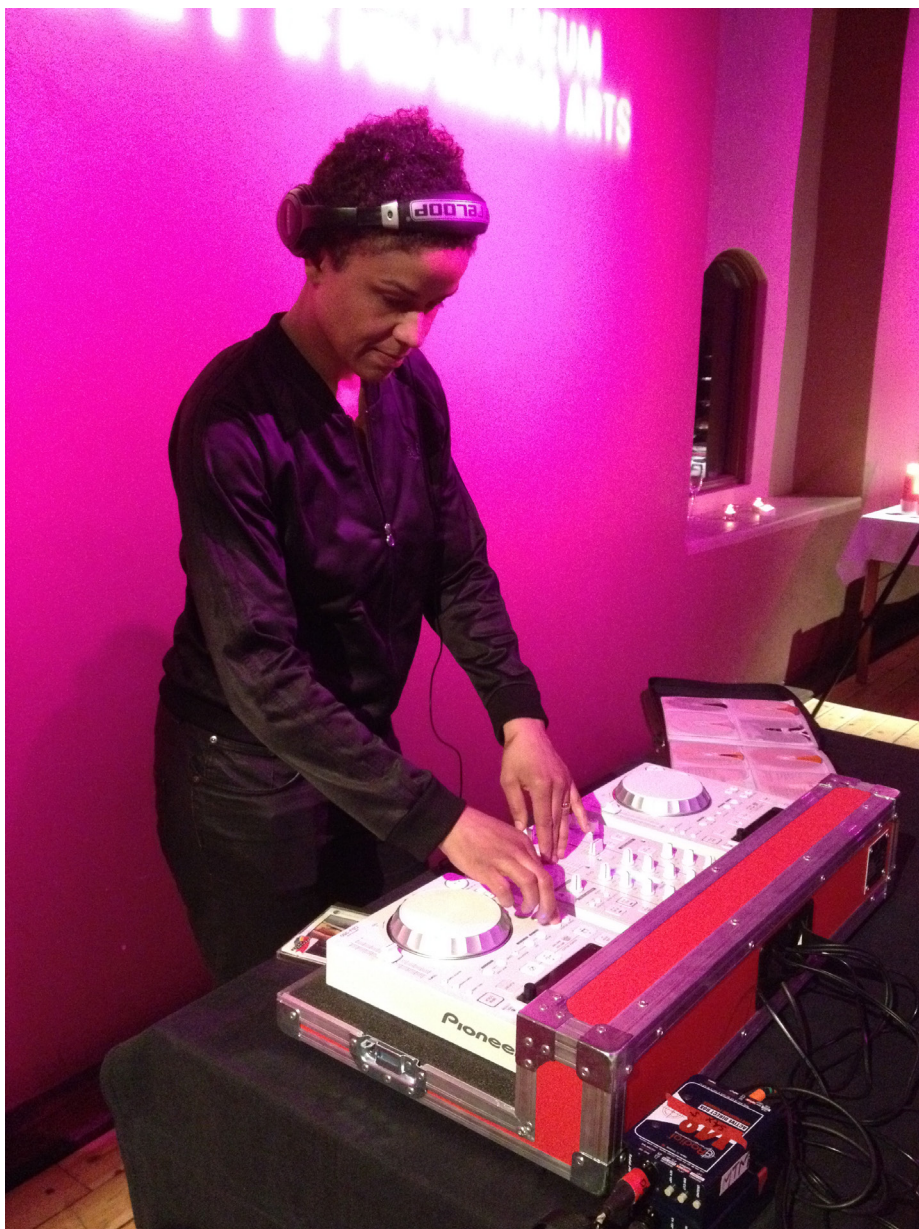
www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com
www.smbf.nu
musikbiblioteksforum@listserv.kb.se
www.facebook.com/ (Musikbiblioteksförningen)

Find us on
Facebook

En scen, en mötesplats och en röst

||| Lena Nettelbladt, text

Tisdag 25 mars var det releasefest för det nya Scenkonstmuseet i Stockholm. Musik- och teatermuseet byter namn till Scenkonstmuseet.

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth var på plats och även Josette Bushell-Mingo från Tyst Teater/Riksteatern, Martin Sundin från Kulturdepartementet, Annelie Gardell från Dansens hus och Mats Persson från riksförbundet Sveriges museer som alla deltog i ett panelsamtal om förväntningarna på det nya Scenkonstmuseet. Generaldirektör Stina Westerberg och museichef Daniel Wetterskog berättar att museet stänger i

“ “ Ambitionen är att bli ”norra Europas bästa museum för scenkonst”

två år för ombyggnad. År 2016 öppnar det nya Scenkonstmuseet: ”en scen, en mötesplats och en röst – ett museum för den skapande människan”. Ambitionen är att bli ”norra Europas bästa museum för scenkonst” (citat Statens musikverks webbplats).

Musikhistoriska museet

År 1899 grundades Musikhistoriska museet. Det har legat på många olika

adresser i Stockholm. Först låg det i operahuset, sedan följer Nybrogatan 9, Riddargatan 20, Floragatan 3, Munkbrogatan, Slottsbacken 6 och från 1979 på Sibyllegatan 2. Huset på Sibyllegatan 2 är från 1600-talet och kallas Kronobageriet. Nästan hela tiden från 1640-talet fram till 1958 bakades det bröd i huset till militären.

I slutet av 1960-talet ändrades namnet till Musikmuseet och från 1981 hörde det till myndigheten Statens musiksamlingar tillsammans med Musikaliska akademiens bibliotek.

Tre museer i ett

Utredningen *Klenoder i tiden* (SOU 2006:68) föreslog att Sveriges teatermuseums samling och Marionettmuseets samling skulle slås samman med Musikmuseets samling. Så blev det också bestämt och 2010 ändrades namnet på museet i Kronobageriet till Musik- och teatermuseet. År 2011 bytte myndigheten namn till Statens musikverk och till det hör förutom museet och Musik- och teaterbiblioteket även EMS Elektronmusikstudion, Caprice Records, Musikplattformen och Svenskt visarkiv.

Vilka förväntningar finns på det nya Scenkonstmuseet? Mats Persson, Annelie Gardell, Josette Bushell-Mingo, Stina Westerberg och Martin Sundin diskuterar. Foto: Agneta Nordqvist.

Babyrave

Vecka 13 var det avslutningsvecka med många aktiviteter i samarbete med EMS, Elektronmusikstudion som fyller 50 år i år. Söndag den 30 mars var museet öppet för sista gången före ombyggnaden. Då kom diskjockey Dr Johan Lyllö Lindvall med vänner och drog

igång ett mycket uppskattat babyrave.

www.statensmusikverk.se/scenkonstmuseet/

MGG online

Musikuppslagsverket *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, förkortat **MGG**, kommer att finnas online från år 2017. Här följer en presstext:

MGG Online: The music encyclopedia Die Musik in Geschichte und Gegenwart goes digital.

In 2014 the publishers Bärenreiter and J.B. Metzler entered a long-term partnership with Répertoire International de Littérature Musicale (RILM), publisher of the world's most comprehensive bibliographic database of writings about music. MGG Online will include the content of the 1994–2008 print edition of MGG as well as future updates,

revisions, and additions. Regular updates will guarantee that MGG remains musicology's foremost reference. All entries from this widely consulted and cited encyclopedia will be accessible to users through the new online database beginning in 2017. Bärenreiter and J.B. Metzler will remain responsible for MGG's content and will ensure that MGG Online continues to offer up-to-date and authoritative content. RILM will bring its expertise to bear on the design of the online database and the creation of a user-friendly

platform that will be fully equipped with the most advanced search and browse capabilities. With its broad international experience, RILM will also be responsible for the worldwide marketing of MGG Online. Subscription details for libraries and other users will be issued in due course.

LP-hörna i Karlstad

||| Agneta Wihlstrand, Karlstad stadsbibliotek

Agneta Wihlstrand sätter på en skiva i nya LP-hörnan. Foto Helena Karlsson, Nya Wermlandstidningen.

Karlstads stadsbibliotek firar 100-årsjubileum 2014. Lördag 22 mars var det Musikavdelningen som lyftes fram, med invigning av LP-hörnan.

Diskotek med diskjockey

Redan på 1940-talet ordnade Karlstads stadsbibliotek en musikavdelning, kallad diskotek. Det var de först med i Sverige! Biblioteket har en mycket fin samling med cirka 15 000 LP-

skivor. Under vissa perioder var det hårt tryck på LP-samlingen och bibliotekets personal fick agera diskjockeys, vända skivor och sköta en jättestor "växel" där de fick plugga in till vilken lyssnarplats som ljudet skulle gå. Sen kom CD-skivor, musiktjänster som Naxos, Spotify och Btj:s Musikwebb och intresset för LP-samlingen minskade och vi packade ner den i magsinet. Men vinylen är alls inte bortglömd. Tvärtom finns det ett ökat intresse för den lite klumpiga vi-

nylskivan. Vi fick bestämma oss för vad vi skulle göra med samlingen. Skulle vi slänga eller ge bort? Vi beslöt oss för att spara och satsa på en LP-hörna.

Lyssna eller låna

Jag har valt ut cirka 500 LP-skivor från magasinet till invigningen. Samlingen innehåller mycket klassisk musik men även jazz, pop, rock och folkmusik. Besökare kan lyssna på plats eller låna med sig hem. I bibliotekets onlinekatalog är 2 300 av LP-skivorna sökbara, resten finns i en kortkatalog i LP-hörnan. Vi köper inte in några nya vinylskivor. Vår CD-samling omfattar cirka 10 000 exemplar och till den köper vi fortfarande in nya. På jubileumsdagen invigde jag LP-hörnan genom att klippa av ett kassettband. Sångare från Wermland Opera framförde sånger från olika länder, elever från Kulturskolan dansade bokdansen och indiefolkpopbandet Vidar spelade.

Tillägg. I Musikbiblioteksnytt 2011 nummer 1 kan du läsa om Bibliotek Film & Musik i Stockholm. Även de funderade på att slänga eller ge bort sin vinylsamling men ångrade sig och satsade på en vinylhörna.

Medlemmar från Wermland Opera sjunger och spelar musik från olika länder under invigningsdagen av LP-hörnan. Foto Johan Gaellman

En inspiratör och igångsättare har gått ur tiden

Lena Nettelblatt, text, Eric Hammarström, foto

Jan Ling, som var professor i musikvetenskap, författare, föreläsare, rektor vid Göteborgs universitet och ledamot av Kungliga musikaliska akademien, avled hastigt i oktober 2013. Han skrev sin doktorsavhandling 1967 om nyckelharpan, vilket säkert bidrog till att det blev populärt att bygga och spela nyckelharpa.

Avhandlingen Nyckelharpan. Studier i ett folkligt musikinstrument finns i sin helhet publicerad som onlinepublikation på Svenskt visarkivs webbplats: <http://bit.ly/1oascuo>

Hans sista bok blev *Musiken som tidsspegel: tolv essäer om musiken kring sekelskiftet 1900* som utkom 2013. I år 2014 kom boken *Musiken på Heden: konserter och orkesterförening i Göteborg 1905* i samarbete med Martin Fritz.

Märta Ramsten och Gunnar Ternhag har gjort en bibliografi som innehåller referenser till allt som Jan Ling har skrivit. Bibliografin finns tillgänglig som onlinepublikation: <http://bit.ly/1oTWq6h>

Här finns också Jan Lings licentiatavhandling *Levin Christian Wiedes vis-*

Balladdans på Leonardsbergs kursgård, Norrköping, 1981. Kursledaren Jan Ling syns till vänster med ryggen mot betraktaren.

Jan Ling som kursledare på Östergötlands spelmansförbunds kurs om Levin Christian Wiedes vis-samling, Leonardsbergs kursgård, Norrköping april 1981. I förgrunden Sten Swartling, Radio Östergötland.

samling. En studie i 1800-talets folkliga vis-sång: <http://bit.ly/1pu34Tf>

Minneskonsert och seminarium

Det är många som sörjer Jan Ling. Han var "inspiratör, förnyare, igångsättare samt ibland provokatör – en central och dynamisk gestalt i svenskt musikliv sedan 1960-talet" (citrat från Ingrid Åkesons text, Svenskt visarkivs webbplats). Den 12 april arrangerade Högskolan för scen och musik en minneskonsert för Jan Ling på hans 80-årsdag. Den 8 april hölls ett seminarium till hans minne på Kungliga musikaliska akademien. En

rad kollegor, däribland Alf Björnberg, Märta Ramsten, Dan Lundberg, Olle Edström, Gunnar Ternhag och Madeleine Modin berättade om samarbeten och minnen. David Eriksson och Josefine Paulson spelade nyckelharpa och Johan Ullén spelade piano.

Själv minns jag särskilt när han kom en gång till Musik och teaterbiblioteket med försenade böcker. Vi pratade lite och konstaterade att det var kanelbullens dag den 4 oktober. Då gick han genast ut och köpte kanelbullar till oss alla!

Revolten Rörelsen Refused

||| Lena Nettelbladt, text & foto

Patrik Wirén samtalar med Dennis Lyxzén, sångare i bandet Refused på Bibliotek Film & Musik.

Imars var det dags igen för Bibliotek Film & Musik i Kulturhuset att ordna ett intressant samtal kring en nyttig bok. Patrik Wirén, sångare och musiksribent från Uppsala, har skrivit boken *Revolten rörelsen Refused*. Boken handlar om hardcorebandet Refused.

Refused kommer från Umeå och var aktiva 1992-1998. År 2012 återförenades bandet och gjorde en världsturné med 84 konserter. Refused bestod från början av Dennis Lyxzén sång, David Sandström trummor, Henrik Jansson och Pär Jaktholm gitarr och Jonas Lidgren på bas. Men bandmedlemmar

har växlat och i boken räknar Patrik Wirén upp 16 medlemmar som varit med i bandet olika tider och vid olika inspelningar. Bandet anslöt sig tidigt till straight-edge-rörelsen som tar helt avstånd från alkohol och droger och deras politiskt radikala texter handlar ofta om det. Musiken räknas till hardcore som

enligt Wikipedia uppstod i USA under sent 1970-tal som en subgenre till punk. Hardcore är snabbare, tyngre och har ett rivigare ljud än den vanliga punken. I förordet skriver Patrik om deras musik: ”Hela bandets enorma energi och beslutsamhet att spela som om varje ton är den sista, med en hundraprocentig insats, är häpnadsväckande. Gruppen lyckas förmedla känslan av att musik faktiskt kan vara en livsnödvändighet... Refused är mer än ett rockband, de är ett ställningstagande... En revolt och en rörelse”.

”Är du militant vegan eller vanlig vegan?”

I boken intervjuar Patrik Wirén bandmedlemmar och människor omkring Refused - föräldrar, lärare, publik och polismannen som jagade veganer. Han

“ Jag hade en radikal vision. Turnén var en katastrof.

intervjuar också den Hare-Krishna-anhängare som flyttar från Stockholm till Umeå för att sprida sin lära. Medlemmar i Refused hjälpte honom att hitta en lokal där han kunde starta den vegetariska restaurangen Govinda.

Här på Bibliotek Film & Musik samtalade Patrik med bandets sångare och frontfigur Dennis Lyxzén som berättar att bandet startade 1991 i Umeå.

–Vi spelade nästan varje helg på olika ungdomsgårdar och byggde på så sätt upp vår publik. Redan 1993 kom det band från USA och lyssnade på oss. Det här med att vi inte åt kött var mycket provocerande för vuxenvärlden och även att vi inte drack alkohol. Vi fick ofta frågan ”Är du militant vegan eller vanlig vegan?”. Det fanns ett gäng uttråkade ungdomar i Umeå som eldade upp en bil från Scan. Men vi höll inte på med sånt, vi spelade musik. Två poliser i Umeå jobbade med att kartlägga de ”militanta veganerna” och de trodde att vårt band var ledare. Jag blev kallad till polisförhör flera gånger.

Upplösningen

–Våra första fem år var konstruktiva och

roliga men vi turnerade för mycket. Vi satt långa tider i turnébussen och eftersom vi är produkter av den västerbottniska mannen kunde vi inte kommunicera med varandra. Vi misstrodde också om någon sa att vi var bra. Vi fick heller inte betalt för spelningarna. I Fagersta hade vi inget hotell efter en spelning så vi sov i gräset bredvid Statoil macken.

– Hur beskriver du bandets upplösning?
– Det var efter ett år av uppbyggd misär. Jag var jättejobbig, ville göra revolution men de andra ville repa. Jag hade en radikal vision. Turnén var en katastrof. Vi gjorde 85 spelningar i rad. Polisen stormade scenen.

Det var under USA-turnén hösten 1998. Bandet spelade i Harrisonburg, Virginia, och grannarna hade retat upp sig på den stökiga spelningen. En vecka efter incidenten meddelade bandet att det hade upplösts. Kristofer Steen, gitarrist i Refused, har gjort en dokumentärfilm om bandets sista turné, *Refused are fucking dead*, finns på DVD från Burning Heart Records.

Hederspris

– Vi skulle få ett pris instiftat av Leif Pargrotsky. Handelsminister Eva Björling skulle dela ut priset. Vi tvekade om vi skulle ta emot det men beslöt att göra det och säga vid prisutdelningen vad vi tyckte.

Prisutdelningen skedde i utrikesdepartementets pressrum den 22 februari 2013. Refused får hederspris för ”utomordentliga och mångåriga insatser för svensk musik i utlandet.” I motiveringen står ”Refused har lärt många i världen att stava till Umeå och är kanske den svenska grupp som haft störst musikaliskt inflytande internationellt vid sidan om ABBA”. När trummisen David Sandström och sångaren Dennis Lyxzén tar emot priset passar de på att säga vad de tycker om alliansens kulturpolitik som de kallar ”fientlig för kulturarbetare”. ”Det är tack vare ABF och möjligheten att spela på fritidsgårdar som vi står här”.

The Shape of Punk to Come

År 1998 kom Refuseds banbrytande skiva *The Shape of Punk to Come*. Bandet jobbade länge med den i studion

och musiken innehåller inspiration från många håll till exempel från Ornette Coleman och Peter Gabriel. Enligt Patrik har Refused med denna skiva ”skapat något unikt, ett alldeles eget musikaliskt universum”. Inför kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014 har David Sandström tillsammans med tonsättaren och dirigenten Jonas Nydesjö gjort en ny fristående version av skivan som

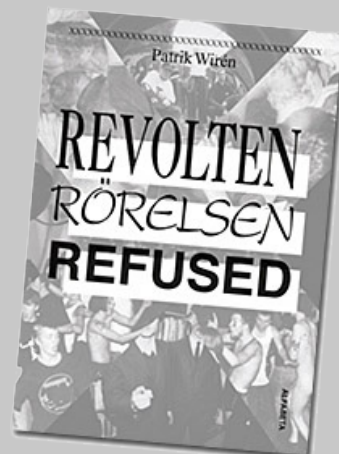
“ Frustrationen gjorde att det blev en spännande skiva. Det är storslaget att Norrlands-symfonikerna ska spela skivan!

en hyllning, kallad *Shape in Shambles*. Konserten gavs med NorrlandsOperans Symfoniorkester i maj. I februari öppnade gitarmuseet Guitars The museum och deras första utställning heter ”Umeå – the European Capital of Hardcore 1989–2000”. Naturligtvis innehåller den mycket material om Refused.

Dennis: När vi gjorde sista skivan var vi fyra killar som var osams men spänningarna gjorde att skivan blev som den blev. Frustrationen gjorde att det blev en spännande skiva. Det är storslaget att Norrlandssymfonikerna ska spela skivan!

Wirén, Patrik

Revolten, rörelsen, Refused
Alfabet, 2014

Barn och musik på Solna stadsbibliotek

||| Lena Nettelbladt, text & foto

Karin Tegréus och Karin Walterson arbetar med olika aktiviteter för barn inom Solna stadsbibliotek och jag åkte till Solna centrum för att träffa dem. Biblioteket har sedan flera år ett samarbete med Solna kulturskola och Kultur och evenemang. Enheten Kultur och evenemang hör till kultur- och fritidsförvaltningen och har till uppdrag att ”se till att barn och unga får del av kulturlivet och stimuleras till eget skapande”.

Vardagsrummet och Lilla lila

–Barn är en av våra prioriterade grupper. En förutsättning för att vi ska kunna göra ett bra arbete är att det finns bra lokaler så att vi kan ha program när biblioteket är öppet utan att störa den övriga verksamheten. Arbete med barn kräver också engagerade bibliotekarier. För- och efterarbete med programmen kan ta mycket tid, berättar Karin Walterson. I biblioteket i Solna centrum finns två lokaler för aktiviteter. Lilla Lila har högt i tak och kan fungera som teater eller biograf. En annan lokal är Vardagsrummet som också innehåller en liten scen. Ett antal måndagar per termin ordar biblioteket och Kulturskolan Babycafé i Lilla Lila. Det är mycket populärt, cirka 30 föräldrar och barn brukar komma. Barnen är från 0 till 2 år. Ingen föransökan behövs. Biblioteket står för lokal, fixar fika och släpper in. En musikpedagog från Solna kulturskola leder musikstunden,

Karin Walterson och Karin Tegréus är aktiva med barnverksamhet vid Solna stadsbibliotek.

sjunger och spelar gitarr. Just när jag är på besök pågår Babycaféet. Utanför biblioteket står 25 barnvagnar på rad. Jag står i dörröppningen till Lilla Lila och blir helt fascinerad av hur de små barnen i föräldrarnas knä är koncentrerade på musikpedagogen som sjunger

och spelar gitarr. Föräldrarna är bekanta med sångerna och alla sjunger med. Det ser ut som om alla är vana med att sitta på biblioteket och sjunga, det är varmt, familjärt och helt underbart. Jag vill inte störa genom att be att få ta ett fotografi, men ni kan föreställa er.

Bok + bebis = sant

– Jag var tillsammans med en kollega på en utbildningsdag om språkutveckling och fick då tips om bokcirklar för riktigt små barn, berättar Karin Tegréus. Därför har vi i år startat en verksamhet för barn från 4 månader till cirka 1,5 år som vi kallar Bok + bebis = sant. Jag och kollegan Maria läser högt ur böcker anpassade för små barn och sjunger visor med rörelser såsom *Lilla snigel* och *Ett litet hus vid skogens slut*. Vi använder Catarina Kruusvals böcker i serien om Ellen och Olle sjunger. Några böcker i serien är *Sockerbagaren*, *Vi äro musikanter*, *Lilla snigel* och *Tre pepparkaksgubbar*. Fokus är inte på musiken men det är ett inslag. Det är hårt publiktryck på dessa evenemang. Max 10 barn kan komma till varje tillfälle och föräldrarna får föränmäla sig.

Afrikansk babydans med rörelse och rytm för mycket små barn med en danspedagog arrangeras i Lilla Lila på tisdagar. Kultur och evenemang bokar det här programmet.

Ytterligare en aktivitet för barn är sago-yoga. En pedagog berättar en historia från Japan och spelar japansk musik på CD. Barnen gör rörelser som passar till sagan och lär sig avslappning. 15 barn från 4 år kan vara med vid varje tillfälle.

James Hollingworth är kanske mest känd för musiken till skivan *Djurens*

brevlåda som han gjorde tillsammans med Karin Ljungman 1976. Han har kommit till biblioteket en lördag per år, de senaste åren och det är ett mycket välbesökt program för barn från 5 år, särskilt uppskattat av föräldrarna. Den 22/3 firade Solna stadsbibliotek 100 år och ordnade en stor familjedag då James Hollingworth kom och sjöng.

Pippis allsånger i Bergshamra

Solnas enda biblioteksfilial ligger i stadsdelen Bergshamra. Där ordnar biblioteket programaktiviteter med barn och musik. På 100-årsdagen var det Pippis allsånger med sångpedagogen Karin Lindmark som ledde allsången för barnen med sånger ur Astrid Lindgrens filmer. Filialen har en egen programbudget. Musikgruppen Raa har varit i Bergshamra med sitt program *X, Y, Zebra*, en svängig musikföreställning om hur olika djur låter, alfabetet och kamratskap.

–Alla bibliotekets program finns med i Solna stads kulturkalender. All information finns förstås på bibliotekets hemsida, i lokaltidningen och på affischer. Den som ansvarar för programmet lägger också upp det på bibliotekets Facebooksida. Biblioteket skriver *Brevet från bibblan*, ett e-postutskick till barnpedagoger med information om bibliotekets barnprogram.

Många lånar fortfarande barn-CD i Solna.

Barn-CD

Biblioteket köper in det mesta som verkar bra i fråga om visböcker för barn och även CD. Mest köper de från Btj (Bibliotekstjänst).

–CD-skivor för barn lånas mycket och även på andra språk än svenska, berättar Karin Walterson. I Solna finns ett särskilt ställ för barn-CD, i biblioteket i Bergshamra står barn-CD ihop med barnvisböcker.

På Solna stadsbibliotek arbetar cirka 24 personer. Det är ingen som sysslar enbart med musik. Alla bemannar alla diskar. Huvudbiblioteket har öppet 49 timmar per vecka under oktober till mars och 45 timmar under maj till september. Bergshamrafilialen har öppet 35 timmar under vintertid och 30 timmar under maj till september. Dessutom har filialen under våren infört meröppet för besökare över 18 år alla dagar från 8-22!

Innan jag lämnade Solnas fina, innehållsrika bibliotek, kollade jag in och fann två hyllmeter visböcker för barn uppställda efter en knubbe* med texten *Noter*. Efter knubben *Lär dig spela* fanns cirka 30 böcker med instrumentskolor. När jag går ut imponeras jag av raden med barnvagnar och gläds med alla som får vara med på Babycaféet!

*Knubbe är som lätsasbok där "bokryggen" innehåller en text som visar vilka böcker som följer efter knubben.

Lokalen Vardagsrummet med plats för barnaktiviteter i Solna stadsbibliotek. Till höger skimtar en målning av Stina Wirsén.

Ett hål genom kulissen

||| Nils Mårtensson, gästskribent och fotograf, arbetar till vardags som publikationshandläggare vid Försvarets materielverks bibliotek

En onsdagskväll i början av maj gästade kulturjournalisten Jan Gradvall Bibliotek Film & Musik i Kulturhuset. Med utgångspunkt i den nyutkomna boken *Nyponbuskar, nyponbuskar, hela vägen nyponbuskar* samtalande han med kollegan Ametist Azordegan om uppväxt, ursprung och kulturens roll som identitetsskapare.

Platsen för samtalet var väl vald med tanke på de ämnen som behandlades, och uppslutningen var också god. Att musiken har spelat en stor roll i Gradvalls liv är knappast en hemlighet, men i den nya boken samlas några av hans bästa texter och intervjuer på ett sätt som både breddar och fördjupar bilden av honom. Paradoxalt nog lyckas han med detta trots att han själv konsekvent håller en låg profil och ständigt envisas med att sätta artisterna i centrum. Det blir lite som en populärkulturell pysselbok där man själv får fylla i författarens konturer.

Ett genomgående drag i Jan Gradvalls texter är den entusiasm och nyfikenhet med vilken han tar sig an sina ämnen. Lägg därtill den osvikliga känslan för till synes obetydliga detaljer, som när han får höra av Agnetha Fältskog att hon i studion inte stod upp och sjöng, utan satt på en stol. Hon var helt enkelt för trött för att stå upp efter alla timmar i studion. En enkel bild som till viss del förklarar Abbass framgångar, den hängivenhet och uthållighet som krävs för att bli framgångsrik i musikbranschen.

Boktiteln är en textrad från låten *Söndermarken* av Lars Winnerbäck, som precis som Gradvall växte upp i Linköping. Jan Gradvall berättade under samtalet med Ametist Azordegan om hur nyponbuskarna i boken fungerar som en symbol för den känsla av tomhet och historielöshet som han som barn kunde uppleva i de nybyggda och välansade radhusområdena. Skivaffärerna blev då hans räddning från utanförskapet, "ett hål genom kulissen". Det är inte

Ametist Azordegan samtalar med Jan Gradvall.

en alltför vågad gissning att även ett film- och musikbibliotek som det i Kulturhuset kan fylla samma funktion.

Gradvall, Jan

Nyponbuskar, nyponbuskar, hela vägen nyponbuskar
Bonnier, 2014

Jazz och genus

Jazzens genus och föreställningar om autenticitet var temat för konferensen Nordisk Jazzkonferens som Svenskt visarkiv arrangerade i Stockholm i augusti 2012.

Konferensen handlade om kvinnornas ställning inom jazzmusiken och 9

bidrag har blivit en bok med engelsk text: *Jazz, Gender, Authenticity*. Boken finns som fri e-resurs i Libris <http://libris.kb.se/bib/16343624> eller för nedladdning från Statens musikverk <http://bit.ly/1hniwP5>

Här är något om innehållet: Marie

Selander står för inledningen, Alf Arvidsson skriver om Lill Lindfors och Anno Klungervik Greenall om Billy Holiday. Viveka Hellström, som Musikbiblioteksnytt skrivit om i nummer 1, 2012, skriver om jazzsångerskor.

Ett stycke kroatisk musikhistoria

||| Kia Hedell, Uppsala universitetsbibliotek

Den nyare notsamlingen i Uppsala universitetsbibliotek byggs fortlöpande upp genom pliktleveranser, inköp och donationer. Tack vare en generös donation finns nu en fin samling av kroatisk konst- och folkmusik – från medeltid till nutid – i bibliotekets musiksamling. Genom den har dörren öppnats till ett lands musikhistoria, som hittills inte varit särskilt synlig i UUB:s samlingar, men som är synnerligen rik och fascinerande.

Bakgrund

Bakgrunden till donationen är en förfrågan från Petar Velnić, bosatt i Rijeka i nordvästra Kroatien, om UUB vore intresserad av litteratur om samt noter och inspelningar med kroatisk musik. Med tiden har samlingen vuxit sig allt större; i skrivande stund omfattar den ett tiotal böcker, ett sextiotal noter och ett tjugotal skivor. Många av nottrycken är utgivna av MIC, Muzički informativni centar, i Zagreb som är oerhört flitiga när det gäller nyutgivning av kroatisk musik.

Kroatiens historia är komplex. För att dra den i korthet: Från att ha varit en romersk provins under antiken blev landet ett kungarike på 920-talet. Under medeltiden förenades Kroatien och Ungern i en personalunion med undantag för delar av kusten, som lydde under republiken Venedig. Efter 1450 kom vissa områden under osmanskt styre, medan det övriga landet från 1527 tillhörde det österrikiska habsburgska väldet. År 1867 fördes Kroatien till den ungerska delen av det habsburgska väldet, men ett groende missnöje ledde till att kroater och serber i Kroatien började organisera sig politiskt. Efter Österrike-Ungerns

sammanbrott 1918 tillhörde Kroatien Serbernas, kroaternas och slovenernas kungarike (senare kungariket Jugoslavien), och efter andra världskriget det kommunistiska Jugoslavien. År 1991 förklarade sig Kroatien självständigt.

Denna brokiga historia avspeglas delvis också i landets musikhistoria. Det gäller till exempel för den nära kopplingen till Venedig, som är tydlig under renässansen och barocken. Det hände att kroatiska tonsättare fick sin musikutbildning där och att deras musik gavs ut av venetianska nottryckare. Många av de kroatiska kompositörerna var under denna period verksamma i andra länder än Kroatien. Under barocken fick starka motreformatoriska strömningar i det habsburgska väldet genomslag i Kroatien i form av en utgivning av enkla andliga sånger på kroatiska dialekter.

Under början av 1800-talet uppstod den illyriska rörelsen, en nationalromantisk strömning som inspirerades av kroatisk folklöre. Kroatisk folkmusik kom att fungera som en inspirationskälla för tonsättare under både 1800- och 1900-talet, inte minst inom operakomponerandet. Genom musikutnologen Franjo Ksaver Kuhacs insatser under andra hälften av 1800-talet blev kroatisk folkmusik ett forskningsfält inom musikvetenskapen. 1900-talet präglas av en professionalisering och en vital aktivitet inom musikområdet. Bland annat hölls en första biennal för samtida musik, Muzički biennale Zagreb, i landet år 1961. Denna internationella festival lever ännu; årets upplaga gick av stapeln den 6-13 april i Zagreb.

Några kroatiska tonsättare

För att få en bättre uppfattning om

Arbete pågår. Kia Hedell sorterar in utländsk vokalmusik i tryck, däribland kroatiska noter, i hyllorna i Uppsala universitetsbibliotek. Foto Nicklas Högås

vilka musiktryck med kroatisk musik som finns att tillgå i svenska LIBRIS-bibliotek kommer här några exempel.

Ivan Lukačić (ca 1587-1648)

Ivan Lukačić är en av de kroatiska renässans- och barocktonsättare som sökte sig till Italien för att studera musik. Han återvände från Italien till Kroatien år 1615 och blev föreståndare vid franciskanerklostret i Split år 1620. Parallellt ledde han musikverksamheten vid katedralen i Split. Det italienska inflytandet är tydligt i Lukačićs enda bevarade musiktryck, en samling med 27 motetter för en till fem röster och basso continuo, som trycktes i Venedig år 1629. I UUB finns en faksimilutgåva av detta tryck, <http://libris.kb.se/bib/14808946>.

Ivan Jarnović (1747-1804)

Ivan Jarnović, eller Giovanni Giornovich, föddes i Palermo och dog i S:t Petersburg men hade antagligen sina rötter i Kroatien. Det första säkra spåret i källorna leder oss till Paris år 1770, där han tre år senare gjorde

en bejublad debut som violinist vid Concert spirituel. Snabbt blev han den mest populära violinisten i staden, och hans violinkonserter började ges ut i tryck. År 1779 lämnade han plötsligt och av oklara skäl Paris. Nu följde ett kringflackande liv, till synes delvis en följd av samarbetssvårigheter, men hans stjärnstatus som violinist kom att bestå. Under de sista åren tycks han ha ägnat sig lika mycket åt biljardspel som fiolspel. Han hedrades med en statlig begravning i S:t Petersburg vid sin död år 1804.

I UUB finns en sonat för violin och klavér i nyutgåva, <http://libris.kb.se/bib/14937152>. Jarnovićs popularitet i Sverige avspeglas i den stora mängd originaltryck och samtida handskrifter som är bevarade bland annat i Jämtlands läns bibliotek i Östersund, Lunds UB, Musik- och teaterbiblioteket, Stifts- och landsbiblioteket i Skara samt i UUB (sök i RISM på "Giornovich"). Nämnas kan också att det i Göteborgs universitetsbiblioteks och UUB:s digitala bibliotek finns en affisch för en konsert i Bath år 1792: "New Assembly-Rooms. The seventh subscription concert will be on Wednesday, Jan. 11th, 1792. when Mr. Giornovicchi will play a concerto on the violin. ..." (<http://libris.kb.se/bib/11010506>).

Ivan Zajc (1832-1914)

Ivan Zajc var kanske den mest dominerande musikpersonligheten i det kroatiska musiklivet under de sista decennierna av 1800-talet fram tills år 1908, då han gick i pension. Sin musikutbildning fick han i Milano, där flera av hans verk framgångsrikt framfördes. Efter att ha varit verksam som dirigent, tonsättare och lärare i sin hemstad Rijeka for han till Wien och skördade nya framgångar som dirigent och operettkompositör. År 1870 lämnade han Österrike för Zagreb, där han under 30 år som ledare för operan lyfte upp operaverksamheten till en helt ny nivå. Hans oeuvre omfattar närmare 800 verk, av vilka inte minst hans operor och operetter har skrivit in honom i den kroatiska musikhistorien. I UUB finns sakral körmusik av Ivan Zajc samt en CD-inspelning av hans kanske mest berömda opera Nikola

Šubić Zrinski. Dessutom finns kammarmusik i Musik- och teaterbiblioteket.

Dora Pejačević (1885-1923)

Dora Pejačević tillhörde noblessen i det dåvarande habsburgska riket. Hon studerade musik i Zagreb men också under kortare perioder i Dresden och München. Hon reste mycket under sitt liv men var under sina sista år bosatt i München. Hon dog endast 38 år gammal. Hennes kompositioner, i allt 57 opus, framfördes under hennes livstid huvudsakligen i länder utanför Kroatien men har uppmärksammats där alltmer under de senaste decennierna. Pejačević komponerade sånger, pianostycken, kammarmusik och orkestermusik (bland annat en symfoni och en pianokonsert). Hennes stil kan betecknas som senromantisk med impressionistiska inslag. Hon introducerade orkestersången i den kroatiska musikhistorien.

I UUB finns i stort sett alla hennes verk i nyutgåvor, utgivna av MIC. Dessutom har UUB ett stort antal CD-inspelningar med hennes musik. Moderna utgåvor av hennes kompositioner finns också i Lunds UB och Musik- och teaterbiblioteket.

Boris Papandopulo (1906-1991)

Boris Papandopulo levde under större delen av sitt liv i Kroatien, där han var verksam som kör- och orkesterdirigent. Efter andra världskriget var han dirigent vid operorna i Rijeka, Sarajevo, Zagreb och Split. Han var också verksam som recensent. I sitt komponerande utforskade han olika stilar – alltifrån neoklassicism till tolvton. Han lät sig ofta inspireras av kroatisk folkmusik och lånade inte sällan rytmik och melodiskt material från folkmelodier. I UUB finns piano-, kammar- och orkestermusik av Papandopulo.

Kroatisk folkmusik

I donationen till UUB ingår också böcker om samt utgåvor och inspelningar med traditionell kroatisk musik. Den folkliga sakrala musik som under generationer har traderats muntligt i kroatiska områden men som nu är under utdöende finns lyckligtvis doku-

menterad i uppteckningar och inspelningar, varav flera har kommit till UUB via denna donation.

När det gäller kroatiska folkmusikforskare kan, förutom musiketnologen Franjo Ksaver Kuhac, nämnas Ivan Matetić-Ronjgov (1880-1960). Matetić-Ronjgov ägnade folkmusiken i Istrien ett stort intresse och betydde mycket för att introducera den i konsertsalarna. Han tyckte sig kunna härleda den till en särskild hexakordisk skala, en "istrisk skala" ("Istrian scale"). Matetić-Ronjgov komponerade själv musik i samma anda, exempelvis körstycket Roženice (<http://libris.kb.se/bib/16360752>) där sångarna härmar ett traditionellt skalmejaliknande blåsinstrument med samma namn.

Katalogisering pågår i LIBRIS av de kroatiska böcker och noter som har donerats till UUB. Kontakta mig gärna om ni har frågor om det kroatiska materialet eller om ni har någon låntagare som är intresserad av kroatisk musik.

Flera kroatiska tonsättare vars verk nu finns i Uppsala universitetsbibliotek:

- Julije Skjavetić (ca 1530- efter 1565) Motetter
- Francesco Usper (1560/61-1641) Sakral och profan vokalmusik
- Ivan Sibencanin (ca 1640-1705) Motetter
- Luka Sorkočević (1734-89) Sakral vokalmusik samt kammarmusik
- Vatroslav Lisinski (1819-54) Sång för en röst och piano
- Franjo Krežma (1862-81) Musik för violin och piano samt för violin och orkester
- Blagoje Bersa (1873-1934) Körmusik samt kammar- och orkestermusik
- Milutin Polić (1883-1908) Orkestermusik
- Krsto Odak (1888-1965) Kammarmusik
- Jakov Gotovac (1895-1982) Operan Ero s onga svijeta (Ero the Joker; CD)
- Ivo Tijardović (1895-1976) Operorna Mala Floramye och Splitski akvarel (CD)
- Božidar Kunc (1903-64) Kammar- och orkestermusik
- Stjepan Šulek (1914-86) Musik för piano samt för violin och piano. Symfonier (CD)
- Miroslav Miletić (f 1925) Musik för violin
- Frano Parać (f 1948) Kammarmusik

Barnmusik i Mariestads musikarkiv Cantus Durus

||| Karl-Erik Ericsson

Karl-Erik Ericsson sitter i ledamotsalen, Kungliga musikaliska akademien. Foto Ingemar Johansson

Jag började samla noter 1978, då var våra barn små. Vilket föranledde att jag var angelägen att få tag på barnsånger och barnmusik. Det har blivit mycket under åren i kassar och lådor som vi fått. Det är intressant att få tag på 1920-30 talets barnsånger och barnmusik. I utlandet har vi försökt att få tag på enstaka exemplar. Det har blivit några hyllmeter under åren.

600 hyllmeter noter

”Mariestads Musikarkiv Cantus Durus är en förening som drivs i syfte att bevara alla slags noter, musiklitteratur

och annat musikrelaterat för att den som är intresserad ska kunna komma och titta, forska och låna för eget bruk eller för kören, orkestern eller gruppen man är med i.

Här finns ca 600 hyllmeter noter för bland annat piano, gitarr, dragspel

“ “ Musikarkivet tar med glädje hand om alla slags noter, sång- och visböcker, böcker om musik, musikprogram och musiktidningar.

och fiol, noter från alla kända klassiska tonsättare, körnoter, barnvisor, religiös musik och arrangemang av olika slag. Även musikböcker, musiktidningar, program och sånghäften ingår i samlingarna.” Citat från hemsidan

Har ditt bibliotek gåvor som du inte

Typ av artikel	Antal poster (artiklar)
Noter för kör	29 937
Noter för dragspel	15 612
Noter för schlager	53 263
Noter för folkmusik	27 297
Noter för stränginstrument (gitarr, elbas etc.)	6 706
Noter för stråkinstrument (violin, cello, viola etc.)	14 360
Visalbum & visor	6 700
Noter för opera	2 471
Noter för operett	2 380
Noter för klassisk musik	34 224
Noter för marschmusik	3 109
Noter för sång	44 546
Noter för piano	55 121
Noter för blåsinstrument (oboe, horn, klarinett etc.)	7 757
Noter för orgel (inkl. elorgel)	4 030
Noter för rytminstrument	55
Arr(angemang för orkestrar)	41 405
Sång- och notböcker för barn	32 294
Noter för julmusik	1 102
Noter med andliga/religiösa verk	12 555
Partiturer	1 479
Olika böcker om musik	6 341

Totalt antal artiklar i databasen drygt 400 000 (aug 2014). <http://mariestadsmusikarkiv.se/>

kan ta hand om? Eller behöver du gallra? Musikarkivet tar med glädje hand om alla slags noter, sång- och visböcker, böcker om musik, musikprogram och musiktidningar.

Interaktiv biblioteksmusik

||| Ann Malm, Judit Schöld och Karin Nordgren, Kungl. Musikhögskolans bibliotek

Fredag den 11 april besökte vi Kulturhusets bibliotek, Bibliotek Plattan, av en speciell anledning. Det var vernissage av en ljudinstallation: Musik för berättelser!

Installationen genomfördes av studenter vid Kungliga Musikhögskolans utbildning i Musik- och medieproduktion. Studenterna hade komponerat musik speciellt för detta tillfälle. Musiken hördes i högtalarna som monterats

runt om i biblioteket, och det som var extra spännande var att musiken styrdes med hjälp av sensorer, beroende på var och hur man som besökare rörde sig i biblioteket. Om flera personer rörde sig samtidigt i olika avdelningar, spelades det alltså olika musik samtidigt, men det vävdes ihop till ett vackert mönster, noga genomtänkt. Det var en väldigt intressant och annorlunda upplevelse tyckte vi och alla andra som sågs sakta vandra runt i biblioteket denna eftermiddag!

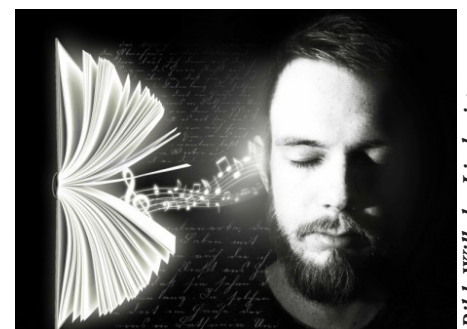

Bild: Wilhelm Lindqvist

Vi har nu planer på att göra denna installation även på vårt bibliotek! Det vore verkligen kul!

Årsmöte

||| Lena Nettelbladt, text, Ingemar Johansson, foto

En kall men solig dag i april hade vi nöjet att få hålla vårt årsmöte hos Kungliga musikaliska akademien på Blasieholmstorg 8 i Stockholm. Vi var cirka 40 personer och särskilt roligt och hedrande var det att tre kollegor från Danmark kom till vårt möte. Det var Emilie Wieth-Knudsen från Stadsbiblioteket i Lyngby, Claus Teglgård Madsen från Odense Musikbibliotek och Musse Magnusson från Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

Vi valde Margareta Holdar Davidsson till ordförande för årsmötet och Kia Hedell till sekreterare. Revisorerna Besa Spahiu och Pär Johansson hade inget att anmärka när det gällde föreningens finansiella redovisning. Eric Hammarström från valberedningen presenterade förslag till ny styrelse och mötet biföll. Efter ett konstituerande möte ser styrelsen ut som följer:

- Ordförande: Birgitta Sparre, Hagfors bibliotek.
- Vice ordförande: Mathias Boström, Svenskt visarkiv
- Sekreterare: Kerstin Carpvik, Musik- och teaterbiblioteket
- Kassör: Margareta Holdar Davidsson, Sveriges radio förvaltnings AB
- **Övriga styrelseledamöter:**
- Kia Hedell, Uppsala universitetsbibliotek
- Åse Lugnér, Musikhögskolans bibliotek, Lunds universitet
- Pia Shekther, Biblioteket för musik och dramatik, Göteborgs universitetsbibliotek
- Lars Landin från Musikbiblioteket, Örebro universitet, nyval

Emilie Wieth-Knudsen, Claus Teglgård Madsen och Musse Magnusson våra tre danska kollegor som kom till mötet. Foto Lena Nettelbladt

Vår kassör Agneta Wihlstrand från Karlstad stadsbibliotek hade valt att sluta i styrelsen och vi önskade henne lycka till och tackade henne med en present för allt hennes jobb med föreningens räkenskaper.

Ann-Christine Olsson ställde en fråga angående läget på våra olika musikbibliotek och arkiv. En orolig diskussion följde om utvecklingen vid flera av våra medlemmars arbetsplatser såsom Sveriges Radio förvaltnings AB och Musik- och teaterbiblioteket. Stora personalminskningar har varit facit vilket innebär stress och oro, både för de som blir av med jobbet och för de som är kvar. Det är också allvarligt med tanke på vårt kulturarv.

Främja tonkonsten och gagna musikkulturen

Efter fika och fruktstund fick vi lyssna till Tomas Löndahl som berättade om Kungliga musikaliska akademiens verksamhet.

”Akademien har till ändamål att främja tonkonsten och musiklivet. Den skall därvid följa utvecklingen inom det svenska och internationella musiklivet, ta initiativ för att gagna musikkulturen samt på musikens skilda områden stödja utbildning, forskning och konstnärligt utvecklingsarbete.”

Ur *Kungl. Musikaliska akademiens stadgar*, fastställda av regeringen den 27 april 2000.

Tomas är akademiens ständige sekreterare vilket betyder att han är chef för ett kansli med sju anställda. Han är också föredragande för styrelsen som består av preses professor Gustaf Sjökvist och två vice preses, Susanne Rydén, sångerska och Marie Samuelsson, tonsättare. Akademien består av 100 svenska ledamöter under 70 år och 60 utländska som har olika musikyrken; sångare, musiker, tonsättare, musikpedagoger och musikkforskare.

Stipendier, priser och stöd

Inom akademien finns flera nämnder och arbetsgrupper till exempel stipendienämnden som årligen delar ut cirka 6 miljoner kronor i stipendier. Musikhögskolorna i Sverige får själva ta hand om de lokala stipendierna och välja vilka studenter som har gjort stora framsteg eller behöver bidrag till ett nytt instrument.

För de nationella stipendierna anordnar akademien prov och en jury sätter poäng. Som mest kan en student få 90 000 kr per ansökningstillfälle (totalt 220 000 under sin utbildningstid). Finalomgången med orkester för akademins Solistpris sker vartannat år i Berwaldhallen och vartannat år i Göteborgs konserthus. I år gick finalen i Göteborg 9/1 och priset gick till pianisten David Wang. Akademien delar också – efter provspelningar på flera ställen i landet – ut ungdomsstipendier som en uppmuntran till musiker i åldern 15-19 år. Flera priser delas också ut, bl.a. Interpretpriset och Jazzpriset, Christ Johnson-priset till tonsättare, priser till pedagoger och instrumentbyggare, Medaljen för Tonkonstens Främjande, som till exempel Veslemøy Heintz, före detta överbibliotekarie vid Musik- och teaterbiblioteket, fick 2013.

Akademiens Forskningsnämnd ordnar symposier och seminarier och delar dessutom ut flera forskningsstipendier, bl.a. Harald Göransson-stipendiet, som Mattias Lundberg, bibliotekarie vid Musik- och teaterbiblioteker fick.

Tomas Löndahl, Kungliga musikaliska akademins ständige sekreterare, berättar om verksamheten-

Akademien kan också lämna ekonomiskt stöd till olika ändamål, t.ex. konferenser, vilket man gjorde till Svenska musikbiblioteksförningens nordiska konferens 2013.

Inom akademien finns flera nämnder med speciella ansvarsområden. En sådan är Förvaltningsnämnden, som består av superproffs från näringslivet. Den förvaltar akademins medel så att avkastningen skall bli så gynnsam som möjligt.

Akademien har också en egen skriftserie som handhas av publikationsnämnden. Den senaste utgåvan i den serien är nummer 132, som är en bibliografi över Jan Lings skrifter (läs mer på s. 7).

Nämnden för utgivning av äldre svensk musik är den övergripande nämnden

för projektet *Levande Musikarv* och har också lagt ut inventeringsuppdrag, bl.a. till Mattias Lundberg, som har inventerat anonym svensk körmusik från 1600-talet och där har upptäckt unika verk i bland annat Västerås stadsbiblioteks samling.

Klingande akademi

Klingande akademi är en serie som kombinerar samtal och konsert. I november var temat musikkritik och hade undertiteln "hennes röst var liten men ful". En annan konsertserie under 2013-2014 har varit *Oerhört ohört* där akademien uppmärksammade sex svenska kvinnliga tonsättare från 1800-talet med fyra kammarkonserter i Gudfoajén på Kungliga operan.

Akademien är verkligen aktiv och har startat ett nätverk *Unga tankar om musik*. Musiker som är mellan 25-40 år kommer till akademien och pratar och spelar (svensk) musik.

Sen berättade Tomas om akademins stora projekt *Levande musikarv*. Det har vi skrivit om tidigare i Musikbiblioteksnytt så här följer bara några rader. Det började med att Tomas Löndahl och dirigenten B. Tommy Andersson satt och gjorde en verkinventering av svenska tonsättare som varit döda i mer än 70 år. Det blev 500 stycken och 150 av dessa fanns inte med i *Sohlmans musiklexikon* från 1975. Tillsammans hade dessa gjort 150 operor och 450 symfonier, förutom tusentals andra verk.

Margareta Holdar Davisson, dagens ordförande och sekreterare, tackar Tomas Löndahl för dagen.

Marie Macleod och Martin Sturfält spelar *Sonat för violoncell och piano, op 66, e-moll av Laura Netzel (1839-1927)*

–Vi bestämde oss för att skapa en databas med uppgifter om tonsättare och verk! Där skulle inte finnas värderingar av verken, som i många lexikon. Av de främsta verken (varav många hittills okända) ville vi också göra källkritiska utgåvor och emenderade

konsekvensanalyser och ger förslag till åtgärder för att säkra att utvecklingen – även på lång sikt - går åt rätt håll.

Tomas beklagar den bristande kopplingen mellan kulturskolor och musikhögskolor.

–De har olika huvudmän och det finns idag inget incitament till att se helheten inom musikutbildningen. För kulturskolorna handlar det ofta mer om fritidssysselsättning – men vem ser till det nationella behovet av återväxt av musiker? Vi riskerar med dagens utveckling att återigen få ett klassamhälle där föräldrar med ekonomiska muskler ser till att sätta sina barn i privata musikskolor – något som inte alla har möjlighet till. När den kommunala musikskolan bildades för 60-70 år sedan fanns det en politisk konsensus om att alla barn – oavsett föräldrarnas ekonomi eller ställning - skulle ha samma chans till kvalificerad musikutbildning. Det är även idag en demokratifråga.

Och apropå musiken i grundskolan:

–Vi vet ju att musiken har oerhörda värden i sig, men varför tar inte skolan till sig den samstämmiga forskning som visar att musikundervisning även hjälper eleverna att lära sig matematik och språk?

Musik från Levande musiker

Till slut berättar Tomas att akademien också vill stimulera återväxten av

musikskribenter på hög nivå. Det finns ett enormt behov av detta idag.

Sen får vi sträcka på benen och Tomas går runt och visar oss lokalerna som kallas Utrikesministerhotellet. Efter rundvandringen har pianisten Martin Sturfält och cellisten Marie Macleod tagit plats. Martin spelar först en *Svit nr 2 i D-dur av Johan Helmich Roman (1694-1758)*. Tillsammans spelar de *Sonat för violoncell och piano, op. 66, e-moll av Laura Netzel (1839-1927)*. Vi avslutar kvällen med middag på restaurang Ångbåtsbryggan på Strandvägskajen.

Svensk musik stöttar tonsättarna

Nästa dag besökte vi Svensk Musik på Hornsgatan. I samma hus finns STIM Svenska tonsättares internationella musikbyrå och ägarföreningarna SKAP Sveriges kompositörer och textförfattare, Musikförläggarna och FST Föreningen svenska tonsättare. Gustaf Bergel, verksamhetschef och bibliotekarie, tog emot i ett illrött samlingsrum. Rött är STIMs profilmfärg. År 1965 bildades STIMs informationscentral för svensk musik, som stöttade svenska tonsättare på olika sätt. Detta blev Svensk Musik som sedan 2008 är ett aktiebolag med STIM som ägare. Svensk Musik är en länk mellan tonsättaren och musikanvändaren. Hos Svensk Musik kan tonsättaren deponera sina opublicerade verk och noterna blir katalogiserade i Svensk Musiks databas. –Vi tar emot cirka 400 manusverk för deponering per år. Här finns ”nationalbibliografin” över opublicerad musik, säger Gustaf.

Agneta Wihlstrand får paket och applåder av Kia Hedell och alla andra när hon slutar som kassör i föreningen.

“ Vem ser till det nationella behovet av återväxt av musiker? ”

utgåvor. Ambitionen var att tillgängliggöra och levandegöra vårt fantastiska musikarv. Musiken ska klinga och bli en självklar del av repertoarutbudet! I och med detta projekt finns det ingen ursäkt för att inte spela svensk musik.

Musikpolitik

–Musikaliska akademien kan i kraft av sin obundenhet också vara en nagel i ögat genom de remissvar vi avger och genom de skrivelser och uppvaktningar vi gör. Vi har exempelvis krävt en översyn av Statens musikverk efter dess tre första verksamhetsår. Vi har också protesterat mot de aviserade nedskärningarna av militärmusiken och vi har sågat det nya kyrkohandboksförslaget jäms med fotknölnarna. Vi har också uppvakttat public service-bolagen för att varna för följderna av de genomförda nerdragningarna av arkiven inom Sveriges Radios förvaltningsbolag. Akademien gör i frågor som dessa

Kristina Molitor läser SKAP-nytt när vi besöker Svensk musik.

Resebidrag och stipendier

I Svensk Musiks uppdrag ingår att stötta tonsättare med resebidrag för att de ska ha möjlighet att närvara vid framföranden av sina verk.

–Resebidraget är viktigt. Meningen är att tonsättaren ska vara som en plog för sin egen verkkatalog och för svensk musik. Tonsättaren ska inte bara sitta i publiken och ta emot applåder, berättar Gustaf.

Svensk musik administrerar även STIMs stipendier. Det är 3 % av den svenska avräkningen som går till stipendier, cirka 5 miljoner kronor. Pengarna går till arbetsstipendium för ungefär 100 tonsättare och de delas ut på Kurt Atterbergs födelsedag 12/12, eftersom han var med och grundade såväl STIM som FST Föreningen svenska tonsättare.

Från 16 till 9 anställda

År 2011 hade Svensk musik 16 anställda men fick sen en beskuren verksamhet och ett ändrat uppdrag. Nu är de 9 anställda och uppdraget har mer fokus på basservice till upphovsmän, ensembler och orkestrar och mindre på riktad marknadsföring, till exempel

deltar man inte längre i mässor. År 2012 flyttade de från lokaler på Gärdet till Telias gamla lokaler på Hornsgatan. Vi får gå en tur i lokalerna och då träffar vi Susanne Suttner som säljer noter från den klassiska katalogen via webbshoppen Swedish music shop. Hon sköter också uthyrning av orkestermaterial och stämutskrifter. Per Floberg som arbetar med populärmusiken i SKAPs arkiv, visar den stora skannern, ”en riktig praktpjäs som kostar som en ny bil”. Med hjälp av den ska cirka 135 000 noter skannas. Lars Kristoffersson på notkopieringen visar hur allt från soloverk till hela operor trycks med varierande teknik, mängd och format.

Upphovsrätt och kopiering

Vi får också träffa Ida-Lee Brandel, projektledare hos branschorganisationen Musikförläggarna. Den har olika arbetsgrupper till exempel KU-gruppen som arbetar med kopiering och upplåtelsefrågor. De arbetar också mycket med att kommunicera musikens värde och upphovsrättens funktion och betydelse. De har gjort en broschyr som går att beställa kostnadsfritt. På

deras hemsida finns också bra frågor och svar om kopiering och upphovsrätt: <http://musikforlaggarna.se/faq/>. Organisationen har sin internationella motsvarighet i ICMP som har målet att kunna vara med och påverka beslut på EU-nivå för medlemmarnas intressen.

Lotta Lillieström Stenberg kommer från Mono Music som är Benny Anderssons musikförlag. Hon tycker att det finns ett stort behov av riktad information till orkestrar i copyrightfrågor.

–Fråga förlaget om de har noter kvar på sitt lager innan du gör en kopia. Om de inte har det så kan du fråga om du får göra en kopia. Kom ihåg att det är tillåtet att göra en privat kopia men inte till hela kören eller hela orkestern. Det finns inte några generella regler som gäller för alla musikförlag utan att man måste vända sig till respektive förlag med upphovsrättsliga frågor.

Vi äter lunch tillsammans på restaurang Zinkadus innan vi skiljs åt efter en mycket innehållsrik dag.

TACK till alla som hjälpt till att göra dessa båda dagar så bra!

Fler bilder från årsmötet...

Gustaf Bergel berättar om vad Svensk musik gör. Han är verksamhetschef och bibliotekarie.

Bild t.v. uppe: : Lotta Lillieström Stenberg arbetar med royalties på Benny Anderssons bolag Mono music.

Bild t.v. nere: Ida-Lee Brandel arbetar hos Musikförläggarna som är en av ägarna till STIM. Foton Ingemar Johansson

Summary in English

This issue continues with the theme children and music libraries with two articles. One is about activities for children in a public library outside Stockholm, and one is about a large collection of printed music for children in an archive called Cantus Durus. The Swedish IAML branch had it's annual meeting in April. We were very proud to have three Danish colleagues with us. The first day we

visited The Royal Swedish Academy of Sweden. After the annual meeting procedure we learned about the activities of the academy. Next day we spent in Svensk Musik wich purpose is to document and provide information about Swedish music and we learned a lot about music publishing. Uppsala university library has got an unusual gift; it is printed music, music literature and CD-records with Croatian music.

You can also read about The Music and Theatre Museum in Stockholm wich will close for two years for restoration. When they reopen in 2016, after a total make-over they will be called The Swedish Museum of performing Arts. Karlstad public library has started a new activity. Visitors can once again listen and borrow old LP-records. It is very popular. This and many other things you can read about in this issue.